■ Debata HN

Jak se Česko postará o své seniory? Potřebujeme plán a investice do domovů i do lidí

Anežka Hesová
anezka.hesova@economia.cz

V následujících 25 letech vzroste počet seniorů o třetinu. Nejvíc přibude lidí nad 85 let, u kterých se kumulují chronické nemoci, prudce roste riziko demence a ztráty soběstačnosti. Český systém péče o seniory přitom nestačí ani na současnou poptávku, natož na očekávaný demografický vývoj následujících desetiletí. „Nejsme v bodě nula, jsme v bodě minus jedna. Máme akutní nedostatek lůžek, terénních služeb, osobní asistence i odlehčovacích služeb," řekl v úvodu debaty Hospodářských novin na toto téma Jiří Horecký, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb.

Jedním z hlavních problémů je podle něj nedostatečná koordinace. Nové kapacity zdravotních a sociálních služeb pro seniory už sice vznikají, neexistuje ale celostátní plán, takže není jasné, kde budou stačit a kde chybět. „Nikdo přesně neví, kde se co staví a v jaké fázi projekty jsou," upozornil Horecký. Asociace poskytovatelů sociálních služeb proto volá po ustanovení vládního zmocněnce, který by propojil oba resorty a řídil budoucí investice i financování péče.

Kvůli nedostatku kapacit i celkové koordinaci služeb jsou dnes lidé často umisťováni na lůžka, která neodpovídají jejich zdravotnímu stavu a potřebám. „Nemáme profilaci seniora, který má být na akutním lůžku, postakutním lůžku nebo v dlouhodobé péči. Lidé se dostávají tam, kde je zrovna volno," popsal současnou praxi Horecký. Výsledkem jsou i takzvané skryté sociální hospitalizace, kdy pacient zůstává ve zdravotnickém zařízení, přestože jeho zdravotní stav to nevyžaduje.

Nové domovy a Care Deal

Jak z této situace najít cestu k funkčnímu systému péče? Málokdo už pochybuje o tom, že na efektivním řešení se musí podílet stát společně se soukromým sektorem. „Státní podpora je třeba na dvou úrovních. Jednak pro budoucí příjemce péče, aby byli do budoucna zabezpečeni nejen finančně, ale i dostupností služeb. A pak také pro developery a poskytovatele služeb," vysvětlil Zdeněk Fiala, akviziční ředitel skupiny Care SICAV. Ta tyto dva sektory propojuje tím, že sama staví a zároveň provozuje zdravotně-sociální infrastrukturu. Investorům tak nabízí nejen zhodnocení peněz, ale i budoucí zajištění vlastní péče.

Výstavbu dalších pečovatelských zařízení může stát podpořit daňovými pobídkami, dotacemi nebo bezúročnými investičními úvěry. „V zahraničí například funguje refundace DPH. U nás je stavba o 12 až 21 procent dražší, protože DPH se v konečné službě neodečítá," upozornil Fiala.

Stavět nové domovy nicméně nestačí, chybět bude především odborná péče a personál. Skupina Care SICAV už proto připravuje náborové centrum v zahraničí, kde chce odborně školit nové zaměstnance pro česká pečovatelská zařízení.

Podle údajů APSS chybí v Česku v sociálních službách téměř tři tisíce zaměstnanců, což tvoří zhruba 2,2 procenta z celkového počtu pracovních míst v tomto sektoru. To je stále ještě nižší poměr, než s jakým se potýkají některé další evropské země, Evropská komise chce proto příští rok předložit takzvaný Care Deal, který se mimo jiné bude zabývat právě nedostatkem pracovních míst v péči o stárnoucí evropskou populaci.

Místo důchoďáků seniorské vesničky

Do spolupráce se státem na zajištění budoucí péče o seniory se už pustila Česká spořitelna, která realizuje investiční programy v tomto sektoru přes svou dceřinou společnost Dostupné bydlení. „Právě v oblasti dostupného bydlení vznikl první koinvestiční fond, kde má jednu polovinu stát a druhou Česká spořitelna. Podobný mechanismus by mohl podpořit i rozvoj péče o seniory," uvedla Lucie Malá, ředitelka péče o seniory v této společnosti.

Malá zároveň poukázala na to, že péče nemá spočívat jen ve výstavbě domovů pro seniory. Lidé často chtějí žít co nejdéle doma a ve chvíli krize pak přecházejí do institucionální péče. Mezi těmito dvěma extrémy chybí dostupné a bezpečné bydlení s možností postupně využívat některé zdravotní či sociální služby. „Potřebujeme multifunkční centra s bezbariérovými byty a možností využít služby po operaci nebo při nemoci," popsala Malá model, který by doplnil stávající nabídku. Taková centra by podle ní mohla seniorům umožnit zůstat déle samostatní a zároveň mít v dosahu podporu pro případ, že ji budou potřebovat. Výhodou takové „seniorské vesničky" je i to, že se klienti soustředí na jednom místě, což zefektivňuje práci terénních pečovatelských služeb.

Další cestou může být propojení domovů pro seniory s dětskými skupinami pro rodiny zaměstnanců a klientů. Jedno takové mezigenerační centrum právě vzniká v Jesenici u Prahy a podobných nápadů, investic a inovací bude Česko nepochybně potřebovat stále víc.

Zdeněk Fiala
akviziční ředitel, Care SICAV

Jiří Horecký
prezident, Asociace poskytovatelů sociálních služeb

Lucie Malá
ředitelka péče o seniory, Dostupné bydlení České spořitelny

Foto: HN – Libor Fojtík

~
V sociálních službách dlouhodobě chybí téměř tři tisíce zaměstnanců. Jejich počty rostou pomaleji než poptávka.
Jiří Horecký, APSS

~
Chybí cílená státní koordinace, která by určila, kde kapacity skutečně potřebujeme.
Lucie Malá, Česká spořitelna

~
Stavět domovy bude hodně firem, těžší bude zajistit péči. Personál musíme nabírat i v zahraničí.
Zdeněk Fiala, Care SICAV

PARTNEŘI DEBATY

DOSTUPNÉ bydlení České spořitelny

ESG SeniorCARE